

Sy-li spěwał,
Piloje džěłať,
Strowja óe,
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napój mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłať
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wo počń ty.

Z njebjes mana
Njeh ói khmana
Ziwnosé je;
Ziwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew F.

✻ Sserbske njedželske kopjeno. ✻

Wudawa so kóždy sobotu w Smolerjez knihiczišćežerńi w Budyschinje a placzi šchwórtlětnje 1,50 hr. s portom.

Njedželu Reminiscere.

Jeř. 43, 24, 25.

Pokutny džen je jako psched durjemi; žiwětna wyschnoćez je wšchaf jemu schlit wšafa, ale my mamy k našim serbskim wobadam dowěru, so tež bjes tajkeho schlita pokutny džen čzišče a šhutnje s Božej službu žwjeća. — Někotry pokutny džen je ja našch lud hižo seřhadžal; kajti plód je wón pschinyjeř? Boži hamor je wo našche wutrobny klapať. Wly drje žmy žebi prajili: „Wěrnó je, wón psched durjemi steji a klapa, ja jeho hlóž blyšču; ja chzu jemu durje wotwricž, so by wón jaschol a so mnu wječerjal a ja s nim.“ Někotre dny my potom kaž w nje-měnje řhodžachmy. Ale bórny pschilećezichu ptali pod njebřkami a wšchitke dobre žymjo seřberachu. Pokutny džen běšče pschischol a jako schol a wšchitko pschi starym wosta. Šchto by s tajkeho řhonjenja won řadanje njeměť: So by tola tež sa našchlud pokutny džen naštal kaž sa Ninibe na Žonakowe přědowanje, hdžež wulžy a mali, řral a poddanjo řo psched Bohom pokonjachu a řral pschitajnu wuda, so maja řo wšchitžy k Bohu s mozu wolaž a kóždy řo wobrocžicž wot řwojeho řleho pucža a wot řchitwdy řwo-jeju rukow!

A hdže je hamor, kotryž twjerde čzłowiske wutrobny tak ros-bije, hdže je na woběmaj bokomaj wótry njecž, kotryž řo psche-drjeje, hacž řo rosdžělitej duscha a duch tež kofže mořhy, hdže je řkowo, kotrež duschu tak řapschinnje, so jo wona wjazy wotčazěč njemóže? Čhzemž my pod Sinai stupicž, s kotrehož Boža maje-řtosćez s blyřkanjom a řimanjom k ludu řěčesche? Ach, řraelske džězi řu pschi wšchěm řrimanju a blyřkanju tola řlotemu čzelecze řkuzicž mořle. Na řwěćze nicžo wjetřche amóžniřche njeje, řchtož

mořle merwých a řasparnych wubudžicž, hacž našch řenjes pod řchžom a na řchžu. A wo nim wo wěřčezěnju našche profetiřke řkowo řěćzi.

Na jeho řaložku wipomń

1. řak Boža řchžiwana lubořez řkorzi: Wli řy ty řkuzeně nacžiniť s twójimi řřěchami,
2. řak Boža njewuřłědžena hnada trořchtuje: Ja ja-řubju twoje pschěřtupjenje moje dla.

1. Wot teho dnja řem, so řu čzłowjeřojo wot Boha wot-padnyli, Boža lubořez na řym džěła, wotpadnjěnych řařo dořbječ. Woni řu řřěch na řřěch kopili pschi wšchitřlich domachpřtanjach Božich a Bóh je je řčezřpivořezju, kotraž řwojeho řunjećza nima, jenotřlwoých kaž ludy. nořyl. Tež řón lud, kotryž wón řebi wu-řwoli, so by s njeho wumóžniť čzłowěřtwa wuřchol, řak njedža-komaj je wón pschecžiwó řwojemu njebřesřemu dořroczelej byl, řak s njekwěrnóřezju a wotpadom Božu lubořez pčzail a jeho hněw řbudžil. Tola je wón řón s džiwnej lubořezju, mudrořezju a dořhocžakanjom wodžil, hacž běšče jeho čzař pschischol, hacž našch njebřesřki dořby řastřř řam njeřostaže, řwoje řadřko řřtacz. Džělo Božeje lubořezje našch řbóžniť na řo wřa; w jeho čzěřpěniu wone hacž nanajwřěche řtupi.

Šdžeřkuliž jeho widžimž, řeho džělo dže na to, druhim do-řbrotu čžinicž: řhudym ewangeliř přědowacz, řřerých řahajicž, řrudnych trořchtowacz, řřěřchnikow wumóž řřtacz a řbóžne čžinicž, řchtož řhubjene je. — A řchto mějeřche řa to? Wohladaj řřlyř w jeho woczomaj, kotrež wón na řerusalem plakať! Šřlyřch řhanjeřřke řěćze jeho pschecžiwnikow: wón ma čžerta. Špominař na njerořom a řkabořez jeho wuřčomnikow, na řhabřlatu myřł luda. Pschewodžej jeho na jeho pořłednim řucžu wot řetřemane

stvo sa Němstu. Tutón wustawo wopšchija wustawo sa sanjerodžene džěczi, pensionat sa džěczi wšchich woschotow, wučžerņu sa tajlich, kotsiž šo sa dělo w snutskownym missionstwe pschihotuja, tehorunja tež čiščezernju, kniwjasarņu, knihipschedawarņu. Wo pschikladže tuteho wustawa bu jich posdžišcho wjele podobnych šaloženych w Němiskej, Franzowiskej, Zendželskej atd. Šo bu w lěče 1848 hłowne towarštvo sa snutskowne missionstwo šaložene, bě tež Wichernowy skutt. Šo jeho žyke prózowanje nusne bě a šo i wulkim žohnowanjom bě, bu tež pschipošnate. Wón bu sa radu do pruikeho ministerija powołany a bu šobustaw wšchiskeje žyrtwineje rady; mějesche wošebje dohladowarštvo nad jaštwanim pod šobu. Wichern šo tež njeje bojal psched wyšofini w kraju ale je špytal wliwa na nich dobyčž. Džen 7. haprleje 1881 semrě wón.

Wustaw „Rauhes Haus“ bě sa džěczi, kiž tam šastupichu, šaž nowa šemja. Šo wošebje špóšnarwachu na tym, šo to wěrne šlowo teho žiwjenja je tu wšchudžom wobdawasche, šaž něšotre i nich njebě hačž dotal ničžo wo nim wjedžalo. Wichern nje-džiwasche jeno na to, šo by šo tuto šlowo žiwjenja džěčžom we wošebitych hodžinach nabožnych a pacžerlich, šobudžělisko, ně, pschedemčěm tež na to, šo by jich žyke žiwjenje bylo čžim bóle jene žiwe šjednocjenje i Šešuškom Šhrystuškom, tym žitwym Šbóžnikom; wone dyrbjachu teho Šbóžnika jako teho špóšnacž, kotryž tež něšile hiščeže žiwo njes nami, došonjejo šamšue džitwne škutti šaž tehdy a wobnowejo se šamšuwymi šlowami čžlowjelow dušče šaž tehdy. Tehodla wotněwasche wón wšchědnje šhromadne nutrowže; pišchi tutych bu i modlitwu, i dobroproščenjom a i šhěrlušchom šoždy wopominjenty, kotryž mějesche narodny džen abo šchěženški džen abo ša šotrehož šo džen lětnjesche, šo bu do wustawa pschijaty. Tež tych, kiž dom wopušchazichu, něbu šabyte; čži w domje a čži šwonka njeho běchu šaž psches duchowny šwojš wšafani a šoždy šenotliwy čžinjěsche šo šaž pschězo a wšchudžom wot Božeho šlowa wobdaty, wjedženty, džeržany. Šdyž pschi tajlich šo potom nowe w džěčžoch hibaze žiwjenje — žiwjenje wěrneho džěčža Božeho — pokalowasche, radowasche a džakowasche šo wutroba Wichernowa šaž šahrodnikowa hdyž widži šymjencžka šhadžecž.

Ras rano bě šo Wichern i džěčžimi pschi bibliškich štawimach došho rošrěžowat wo bojškim žiwjenju, šotrež dyrbi to šemške wupjelnicž. Jemu a džěčžom bě šo wutroba pschi tym šahorika. Duž šlyščešče, šaž mašy Šeinrich njes druhimi šedžo še šylšami we wóčžomaj rjekny: „Ach, ja chžyl rad do njebjek pchincž!“ Gusta paš šežeje Wichnera na šof a wušua šo jemu: „Ja šym njedawno něšcho njeprawešo čžinil. Nichtón hiščeže ničžo wo tym njevě: Ja šym Šcornelijej hróch, kotryž bě na šwoju rjadli šadžal, šwucžahal.“ Njebě trjeba, šo Wichern jemu roškladže, šcho ma čžinicž, jeli šo dyrbi to žiwjenje i Bohom wopravdže jeho dušchu pjelnicž. Gusta džěče Šcornelijej a wotprošy šebi. — Šažo ras bě biblišku hodžinu džeržal. Šako bě tuta nimo, wša jeho jedyn i tych hólzow ša ruku. Wichern šebi myšlešče, šo ma šo tež něčžeho wušnacž. Šola tutón nochžesche ničžo druge, hačž jemu šo i žykej wutrobu džakowacž a prajicž, šo je ša nowa štawišua šaž šara rjana.

Braj, luby čžitarjo a luba čžitarka, njeje to něšcho wutrobu hnujaze, wobšbožaze, žohnownja pošne!? A to je snutskowne missionstwo! Braj mi, hdy přjedy je šažke džělo ša našch lud nušnišče bylo hačž něšfle!? Šaž mohł to šcho našdala štačž a niz pomhacž snutskownemu missionstwu!? Ty šola wěšče niz!

Njesapomň.

Džen 16. februara 1497 je narodny džen Melanchthona a džen 18. februara 1546 šmjertny džen Luthera, dwaj dnjej to jeneho tydženja, kotryž ničtón w našchim ludu njedyrbjal ženje jeju mužej a rjekaj nalěpje, psches to, šo trjebasch wšchědnje to, jeju mužej a rjekaj nalěpje, psches to, šo trjebasch wšchědnje to, šchož do ruki čži desčta, Bibliju! Šaž Melanchthon a Luther, šaž wutryebaj ju i trošchotowanju w tutym šrudnym čžakšu bě-dženja, ty nabudžesch notnych mozow i wutryajesch a pschetrajesch!

Zyrkej a štat.

Dženka wóšby w Bruškej! Šo by šola šoždžicžki šchěščan a šoždžicžka šchěščanka, šo bychu šo šola wšchitzy, kiž šwoju wěru a žyrkej šebi ša něšcho waza, i wóšbye šchli a wóšli šažo šajlich, kotsiž šebi šažo šchěščenjo šwoju wěru a žyrkej waza a rošbudženi šu, tež w šjawnosčži ša nju wustupicž a wojowacž. Šchož tu i nich dženska domach wostanje, šon woli šola, mjenujžy psches šwój njewodaty šlók šandidatow tych štron, kotsiž ša žyrkej nješku ale psche-žitwo žyrtwi. Tež tehodla njewostani ničto domach a byrnješch hiščeže bóle rošhnewany a rošnemdrjenty byl na to a šanine! Tež šon šiwki šdyhaj tu mašu škricžku šaž, šo to dožaha na pučžu i wóšbnemu šachčžikej! — Šaž njech šo derje radži šu wojowanje i lěpšchemu žyrtwie, wěry a šaž i lěpšchemu luda a kraja!

Š jeneho města, w kotrymž šu jich wjazy i žyrtwie wustupili, pišche jedyn duchowny šole: Šena žonka, šokraž bě w lěče 1919, šobuštornjena wot druhich, i žyrtwoje wustupila, šadašče ša šebje a ša šwoju džowku na čžěškim šhoroložu duchowny trošcht. Tutón šo jej došta. Šona tež šažo do žyrtwoje šastupi. Šako bě duchowny šam něšotre rasy pošyl, šakasa jemu wobšedžer šhěže duchowneho hony a jemu hrožo, šastup; wón bě se wšchěmi wobhdlerjemi a še šužodami šhromadže i žyrtwoje wustupil. Šako paš duchowny njedžitwajo teho šola šažo pschindže, šrašchěsche wón tu šola njeho bydlazu žonku nehanbicžiwje i wupowjedženjom bydlenja, šo tuta duchowneho prošchěsche, šo njeby wjazy do domu pschšchol, šo by šona se šwojej šhorej džowku šažo pošoja mēša; tu nješchěšawazu šaru nješošchčej šnjescž. — Špomnjenty duchowny pošjeda šole, roššajšjo, šaž šo i tym šaž husto štrjebanym šlowom: „nabožina je privatna wěž!“ (Religion ist Privatſache) wopravdže njes šozialistany ma.

Šicžby.

W Bramborškej wumrěchu w lěče 1915 25 730 džěczi w štarobč wot 5. hačž do 15. lěta; w lěče 1918 paš 50 391. Šsu šo šežěšwki wójny, pschedewšchěm wuhšodnjenja. A šchož žiwe wostanje a wotrošče, to njeje štrowe. W Šalli je na psch. 90 procentow džěczi na ludowych šchulach a 80 procentow na wyšofich šchulach pschemašo jědže mēšo, šaž šo šo nješku wutwile, šaž bychu dyrbjale. 20 procentow i nich je tuberkulošnych; 4. džěl i nich nješwže wjazy i runym rjapom šhodžicž. —

Wjes 60 000 000 wobhdlerjemi Němškej ma jich 6 000 000 šplažnu šhorošč. Šožde 25. nowonarodžene džěčžatko je špšilitiše. —

Štatne rěčžništvo we Wrotškatwju bě hačž dotal ša šeto 16 000 šhoštanškich wěžow do šwojich aktow šapšalo; w lěče 1920 bě jich to psches 60 000

Š Rusšej.

Š Riga pišche šo šole: Wšchědnje pschijědžeja i Rusšej nje-wuměrnje došhe čžahi i čžekanzami. Šchož na čžele maju, je

